

عنوان مقاله:

سکونتگاه های غیررسمی و حاشیه نشینی با تأکید بر مدیریت شهری (نمونه موردی: محله ک وی صاحب الزمان ، واقع در منطقه 5 شهرداری مشهد)

محل انتشار:

اولین همایش ملی جغرافیا، شهرسازی و توسعه پایدار (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

زهرا ظریفی - دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیروان

عزت الله مافی - استاد راهنما

مهدی وطن پرست - استاد مشاور

خلاصه مقاله:

شهر مشهد با 25 میلیون نفر به عنوان دومین کلانشهر کشور به دلیل مشکلات ساختاری مدیریت شهری منبعث از ساختار کلان مدیریت شهری و مسائل و مشکلات منطقه ای در حال حاضر میزبان 820 هزار نفر حاشیه نشین است که در 60 هسته جمعیتی به وسعت 3200 هکتار به صورت غیر مجاز زندگی می کنند و بر پایه سرشماری سال 1385 جمعیت آنها از جمعیت 4 استان ک شور نیز بیشتر است. کوی صاحب الزمان به عنوان محدوده مورد مطالعه از جمله این سکونتگاه های غیررسمی است که به جمعیت 5547 نفر و وسعت 51 هکتار در محدوده ناحیه 2 منطقه 5 شهرداری قرار گرفته است. بررسی ها نشان می دهد که بیشترین دوره رشد و گسترش آنها مربوط به بعد از انقلاب به خصوص دهه 1355-1360 است که شاهد افزایش چشمگیر جمعیت هستیم. این مقاله درصدد تبیین موانع و مشکلات و چاره جویی از برون رفت وضع موجود می باشد. روش تحقیق از نوع توصیفی- تحلیلی بوده که با استفاده از پرسش نامه و با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید. یافته های پژوهش بیانگر آن است که ساماندهی سکونتگاه های غیررسمی با موانع و مشکلات متعددی از جمله نداشتن متولی، تعدد مدیریتی و عدم هماهنگی بین دستگاهی، نگرش های نادرست به مسئله اسکان غیررسمی و فقدان مدیریت واحد شهری مواجه می باشند و شورای شهر به عنوان مرجع اصلی مدیریت شهری به دلیل نداشتن اختیارات کافی و ناهماهنگی های سایر دستگاه های مدیریتی و اقدامات موازی آنها در حاشیه شهر مشهد، قادر به مهار و ساماندهی اسکان غیررسمی نمی باشند. از سوی دیگر، به دلیل یک فقدان ارتباط تعریف شده سازمانی و هماهنگ بین شهرداری مشهد و سایر سازمان های تأثیر گذار در مدیریت شهری، تغییر پی در پی مدیران این دستگاه ها و عدم درک اهمیت مسئله اسکان غیررسمی به سبب این که آن را مسئله اصلی سازمان خود نداشته و کمترین هماهنگی را در این زمینه انجام می دهند، ضرورت یک مدیریت واحد شهری در حاشیه محله کوی صاحب الزمان احساس می گردد. بنابراین نگرانده خاطرنشان می کند بهبود و ساماندهی ک وی صاحب الزمان بدون تحول نگرش مدیران، عدم واگذاری اختیارات دستگاه های مختلف به شهرداری، تحقق مدیریتی واحد در زمینه ساماندهی و فقدان رویکرد سیستمی در عوض بدون بخش نگر بدون مرتفع نمودن موانع قانونی موجود در این زمینه، بدون تضمین حق مالکیت و مشارکت واقعی ساکنان عملی نگردیده و نافرجام خواهد ماند. مدیریت شهری موظف است با درک موقعیت حقوقی خود و با شناخت وضعیت این سکونتگاه ها، بدون پیش زمینه منفی نسبت به این سکونتگاه ها برای بهبود آنها تلاش نماید. این نکته قابل توجه است پاره ای از اندیشمندان این محله ها را نتیجه بی توجهی برنامه ریزان شهری به اقشار کم درآمد می دانند و ساخت این محیط ها را کم هزینه ترین راه برای سکونت این افراد دانسته اند. بهبود این محله ها بدون درک اثرگذاری ابعاد اجتماعی ساکنین آنها بر محیط شهری و توسعه آتی محله خودشان به سادگی انجام پذیر نخواهد بود. با اهمیت شدن این محلات از نظر اثر گذاری به فرایندهای توسعه شهری و اثرهای مختلف اجتماعی، اقتصادی و محیطی الزام مطالعه و پژوهش در ...

کلمات کلیدی:

حاشیه نشینی، کوی صاحب الزمان، مدیریت شهری، ساماندهی، مدیریت واحد شهری

